

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Η'. (Έξάμηνο Β') * ΑΘΗΝΑ, 25 ΤΟΥ ΑΓΩΝΑΡΗ 1910 * ΑΡΙΘΜΟΣ 400

“Ένας λαός υφώνεται ἄμα δείξη πὼς δὲ φοβᾶται τὴν ἀλήθεια.—ΨΥΧΑΡΗΣ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΘΗΝΙΩΤΗΣ. Ἀθηنيώτικα γράμματα.
ΓΕΛΗΣ. Ἀμουργικὲς γραφεῖς (Στὸ Χασαπιά—Περίπατο).
ΑΡΙΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Φυλλάδες τοῦ Γεροῦ μου (συνέχεια).
ΚΑΡΘΑΙΟΣ. Φαριολογήματα.
Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ. Θεατρικά — «Ὁ Πειρασμός» — «Ἀπόκληροι».
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Τὸ ζήτημα καὶ τὸ Πρότυπο (Α').
ΛΕΑΝΤΡΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Ποιήματα (Τὰ Ταξίδια—Στὴ Στράτα τοῦ Χλωροῦ Χωριοῦ—Βραδινὲς Ὑμνος).
ΨΥΧΑΡΗΣ. Γράμμα στὴ Φοιτητικὴ Συντροφιά.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ—ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΜΑΣ—ΒΑΡΒΑΡΟΠΑΖΑΡΟ—Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟ

(ΑΡΘΡΑ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ)

Α

Ἡ πρώτη ἐντύπωση. Ἐνα γράμμα.

Ἀπὸ τὸν περασμένο Ἀπρίλη, τίς μέρες ποὺ κυκλοφόρησε ἡ προκήρυξη τοῦ «Πρότυπου Δημοτικοῦ Σχολείου», μοῦ ἤρθε στὸ νοῦ, καὶ κάθησα κ' ἔγραψα ἓνα γράμμα γιὰ νὰ τὸ στείλω τοῦ εὐγενικοῦ φίλου Δ. Π. Πετροκόκκινου. Ἐνῶς ἀπὸ τοὺς ἰδρυτὲς τοῦ Πρότυπου, ταμίας τῆς Ἐφορίας του, διαδὸς τῆς Ἰδέας ἀφωσιμένος, καὶ δημοτικιστὴς ἀπὸ τοὺς ἀγνότερους. Τὸ γράμμα εἶναι τοῦτο:

«Ἀξιότιμε φίλε,

Ἐλαβα τῆς Ἐφορίας τοῦ Πρότυπου Δημοτικοῦ Σχολιοῦ τὴν Προκήρυξη ποὺ εἶχατε τὴν καλοσύνη νὰ μοῦ στείλετε. Περιττὸ νὰ σᾶς εὐχαριστήσω, καὶ νὰ σᾶς πῶ πόσο χάρηκα βλέποντας τὸ παρουσίασμα τῆς Ἰδέας μέσα σὲ πλατύτερο κύκλο πέρα ἀπὸ τὸν κύκλο τὸν ξεκαθαρισμένο δημοτικιστῶν καὶ στρατιωτῶν τῆς Ἰδέας. Ἀς θεωρήσουμε τὸ φαινόμενο ὡς ἓνα σταθμὸ γιὰ καινούρια ξεκινήματα.

Μὰ ἴσα ἴσα τὰ καινούρια τοῦτα ξεκινήματα μὲ ἀνησυχοῦν. Θὰ μοῦ δόσθε τὴν ἄδεια, μὲ ὅλο

τὸ θάρρος ποὺ μοῦ ἐμπνέει ὁ ἐνθουσιασμός σας καὶ ἡ σοβαρὴ σας ἐνέργεια γιὰ νὰ προκόψῃ ἓνα τέτοιο ζήτημα, νὰ σᾶς ἐμπιστευτῶ κάποια σκέψη μου. Γιὰ τὸ κίνημα, καθὼς θὰ μπορούσε σωστὰ νὰ χαρακτηριστῇ τὸ μανιφέστο, καὶ μὲ ὅλη του τὴ φιλειρηνικότητα, μοῦ εἶχε κάποτε μιλήσει ὁ φίλος Ἰῆας. Μὲ συγκίνησεν εἶχ' ἀκούσει τὴν εἴδηση, καὶ περίμενα. Τὸ κήρυγμα γιὰ τὴν ἀνάγκη νὰ στυλωθῇ ἡ δημοτικὴ Παιδεία ἀπάνου σὲ σύστημα ἐπιστημονικώτερο καὶ πραχτικώτερο, καί, φυσικά, καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλ' ἀπάνου στὴ μόνη σωστὰ ἐπιστημονικὴ, νὰ ποῦμε, καὶ στρογγυλὰ πραχτικὴ γλῶσσα, τέτοιο κήρυγμα, καὶ ὅχι μόνο μὲ τὴ θεωρίαν, μὰ καὶ μὲ τὸ παράδειγμα τῆς γλώσσας. Ἡ γλῶσσα τούτη ἂς εἴν' ἐδῶ κ' ἐκεῖ συντηρητικὴ καὶ ὡς ἀναποφάσιςτ' ἂς πάη μ' ἓνα περπάτημα ποὺ τρικλίζει κάπου, ἂς μοῦ θυμίζῃ τὴ ντροπαλὴ κόρη ποὺ θέλει νὰ κρύψῃ τὴν ὄψη της κάτω ἀπὸ τὸ βέλο της, γιὰ νὰ μὴν παραφάνεται. Ἀρκετά, μολαταῦτα, χαρακτηρισμένη δημοτικὴ. (Ἀφίνω κατὰ μέρος τοὺς φοιτητοὺς στοχασμοὺς ποὺ ρίχνει γιὰ τὴν παιδείαν τὸ κήρυγμα, γιατί τὸ πολὺ τοῦ φωτός του βρίσκεται στὴ γνώμη ποὺ ξετυλίγει γιὰ τὴ μητρικὴ τὴ γλῶσσα.) Τόσο δημοτικίζει ἡ γλῶσσα τῆς προκήρυξης, ποὺ ἔφτασε γιὰ νὰ γριέψῃ τὸν κύριο Μιστριώτη, ἀκόμα κι ἄλλῃ μιὰ φορά, καὶ ὅλους ἐκείνους ποὺ, συνειδητὰ ἢ ἀσυνειδητὰ, εἶτε μὲ τὴ μανίαν τῆς σχολαστικῆς καὶ στὸ λόγο ἀρχαιολατρίας, εἶτε ἀπὸ μιὰ τυφλὴ ἀντίσταση, εἶτε μὲ τὰ μπαλώματα τῆς «μέσης ὁδοῦ», φέσει ἡ θέσει, μιστριωτίζουν. Νομίζω πὼς κι ἀκόμα δημοτικώτερα ξελαγαρισμένη νὰ εἴταν ἡ γλῶσσα, ἡ κι ἀκόμα συντηρικώτερα συμμαζωχτὴ καὶ υποκαίμενικώτερα γαρνιρισμένη, τὸ ἴδιο σκάνταλο θὰ προξενούσε: φτάνει ποὺ ξεμυτίζει, συγυρισμένο κάπως, τὸ δημοτικὸ στοιχεῖο, καὶ ὅχι ὅλως διόλου ἀσύστατα, καθὼς στίς ἐφημερίδες. Κι ὅσο κι ἂν δὲν ἀγγίζῃ παστρικά ἢ προκήρυξη τίποτε ἀπὸ τὸ καθεαυτὸ Ζήτημα, καταλαβαίνει κάθε ἴσιος ἄνθρωπος, κι ἀπάνου ἀπ' ὅλους ὁ ξυπνότατος Ρωμιὸς πὼς ἡ σχολικὴ ἀγωγὴ καθὼς προκηρύχνετ' ἔτσι, στήνει θεμέλιο τῆς τὸ ἄλλασμα τῆς σχολικῆς γλώσσας: γιατί χωρὶς τὸ ἄλλασμα τοῦτο βῆμα δὲ μπορεί νὰ πάη μπρὸς ἢ ὑπόθεσι. Κ' ἔτσι, ὅσο φρόνιμα κι ἂν παρουσιάστηκε ἡ Ἐφορία, τὰ λαγωνικά τῇ μυριστήκανε, καὶ γαυγίσματα. Ὁ Τύπος, ὅσο

κι ἂν τὸ παινεύεται, ὅσο κι ἂ δείχνεται στὴ γλώσσα φιλελεύθερος, εἶναι μολαταῦτα ὁ χειρότερος ὀχτρὸς τῆς γλωσσικῆς Ἰδέας. Τὴ γνώμη μας τὴν ξηγήσαμε κάπως ἄλλοτε, δὲν εἶναι τώρα καιρὸς νὰ ξανασταματήσουμε σὲ αὐτή. Ἀπὸ τὰ τρία φύλλα ποὺ μοῦ κάνουνε τὴν τιμὴ νὰ μοῦ στέλνονται, μὴ ξεχνώντας παλιὸ συνεργάτη, κ' εἶναι ἀπὸ τὰ πρῶτα τοῦ ἀθηναϊκοῦ τύπου, τὰ δυὸ γράψανε, ἀπάνου στὴν προκήρυξη, πράγματα παιδιάτικα, καὶ ἀνάξια νὰ συζητηθοῦνε. Φαντάσου τί θὰ γίνεται στᾶλλα, ποὺ δὲν ἔχω τὴν εὐτυχία νὰ τὰ βλέπω. Ἀφίνω δὲ τὸ ἀπαραίτητο συμπλήρωμα, τὴ σημερινὴ καμπανοκρουσία τοῦ κ. Μιστριώτη. Ὅμως ὅποιος λογῆς κι ἂν εἶναι, τὰ ἐπιχειρήματα καὶ τὰ ῥαματὰ τῶν καθαρευουσιάνων, καὶ κουτὰ καὶ ἀνάξια, μὲ τοῦτα ἀγωνίζονται, προσβάλλουνε, χτυπάνε, γυαλίζουν, κρατιένται. Σὲ ὅλα τοῦτα μπροστά, τάχα δὲ χρειάζονται ἡ ἄμυνα, ἡ ἐπίθεση, ὁ πόλεμος, μὲ τάξη καὶ μὲ ὀργάνωση, μὲ συνεννόηση, συστηματοποιημένα, πλάσματα; Γνωρίζετε καλύτερὰ μοῦ πὼς δὲ φτάνει τὸ πέταμα τῆς προκήρυξης, γιὰ νὰ χεῖτε, μὲ κάποιο ἀποτέλεσμα, τίς συμπάθειες καὶ τὰ γράμματα, τὴ συντροφὴ καὶ τὰ χορηγήματα τοῦ κόσμου γύρω σας. Μόνο, μὲ ὅλο τὸ θάρρος, ρωτῶ: Εἶναι καὶ οἱ δώδεκ' ἀξιότιμοι κύριοι τῆς Ἐφορίας **μπασιμένοι γερά**, καθὼς χρειάζεται, στὸ ζήτημα, συναγριχημένοι μεταξὺ τους, ἀποφασισμένοι ὅλα νὰ τὰ καταφρονέσουν, καὶ νὰ ἀντικρύσουν κάθε ἀντίδραση, ἀκλόνηστοι, ἀμπέρδευτοι; Μέσα στοὺς δώδεκα κυρίους ξανοίγω χειρετίζοντας ὀνόματα δημοτικιστῶν καὶ συγγραφεύων καὶ πολεμιστῶν ποὺ δοκιμαστήκαν. Ἐλπίζω καὶ στῶν ἄλλων ὅλων τὴν ἀξιοσύνη. Ἐλπίζω πὼς δὲ θὰ ξαναγίνη ὅ,τι ἔγινε μὲ τὴ «Γλωσσικὴ Ἐταιρία» ἐδῶ καὶ κάμποσα χρόνια. Εὐτὺς ἀπὸ τὸ πρῶτο φῶνασμα κι ἀπὸ τὸ πρῶτο ἀναγέλασμα μιᾶς ἐφημερίδας οἱ γραμμένοι μὲ συγκινητικώτατη προθυμία σύντροφος τῆς Ἐταιρίας καὶ καλοθελητὲς τῆς Ἐθνικῆς γλώσσας—ὄχι ὅλοι, βέβαια, μὰ οἱ πῶς πολλοὶ—φανήκανε σὰ νὰ ζαλιστήκαν καὶ τὰ μαζέψανε. Καὶ δὲ βρέθηκε κανένας ἀπὸ αὐτοὺς πρόθυμος νὰ βάλῃ τὴν υπογραφή, τοῦ κάτου ἀπὸ τὴν ἀθωότερη καὶ τὴ λογικώτερη διαμαρτύρηση ποὺ προτάθηκε νὰ γίνη ἀπάνου σὲ φέματα, σὲ προστυχίες καὶ σὲ βρισιές, διαμαρτύρηση ποὺ εἴτανε ζήτημα τιμῆς γιὰ τὴν Ἐταιρία κανένας δὲ βρέθηκε, ἀπὸ φόβο μήπως εἰπωθῇ μαλλιαρὸς ἢ ψυχαιοσιγῆς. Οἱ ἄνθρωποι δὲ θέλανε νὰ φανοῦνε πὼς τιμῶν πρόσωπα καὶ πάνε ἀποκάτου ἀπὸ κείνα. Καὶ εἶναι ὁ τόπος ἐδῶ ποὺ ἴσα ἴσα πρόσωπα, χωρὶς ἄλλο τίποτε, δουλεύει, καὶ ποὺ τότε μόνο κιντυνεύει νὰ κοροϊδεύῃς ἀλύπητα

ἢ νὰ κακοξηγηθῇς, ἀνίσως θελήσῃς νὰ δουλέψῃς εἴτε ἀπρόσωπα γιὰ μιὰν ἰδέα, εἴτε κάτου ἀπὸ πρόσωπα ποὺ τὸ ἀξίζουν, γιὰτὶ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ τὰ **πλαστικὰ σύμβολα τῆς ἰδέας**. Ἡ γνώμη μου εἶναι πὼς γιὰ νὰ πάῃ μπροστὰ τὸ πρᾶμα καὶ στὴν περίστασι, τοῦτη χρειάζεται γνώση ἀκέρια τῆς Ἰδέας, τῆς ἱστορίας τῆς, καὶ τῆς φιλολογίας τῆς, καὶ τῶν ἔργων ποὺ γέννησε, καὶ τοῦ σημείου ποὺ βρίσκεται, πίστη πρὸς τὴν ἰδέα, καὶ ἀνάλλαχτη ἀπόφαση πρὸς ἐνέργεια, μὲ τὴν καταφρόνησι, καθενὸς ἐμπόδιον. Τραβάτε τὴν ἰδέα τοῦτη μὲ νέο σπρώξιμο. Δὲν μπορεῖ νὰ πάῃ μπροστὰ, κάθε τόσο, παρὰ μὲ τὸν ἀνοιχτοπόλεμο. Ἡ πολιτικὴ ἔρχεται ὕστερα, γιὰ κάποια καθέκαστα καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ξεπεράσῃ ὠρισμένα σύνορα. Πόλεμος καὶ πάντα καὶ μόνο πόλεμος. Ὁ κόσμος ἐδῶ δὲν κοροϊδεύεται. Ὁ κόσμος ἐδῶ πρέπει νὰ χτυπιέται. Καὶ θὰ ταιριάζαν ἐξαίρετα, στὴν περιστάσι μας, τὰ λόγια τοῦ Ἰταλοῦ κοινωνιολόγου, τοῦ Φέρρη, νομίζω, πὼς εἶναι κάποια ζητήματα ποὺ δὲν πάνε μπροστὰ μὲ μασημένα λόγια, μὲ διπλωματικά φερσόμενα, μὲ ἀπαλοσύνες, μὲ τσιριμιόνες, μὲ τὰ χερόχτια, μὲ τὰ σκλόνια, μὲ τοὺς κανόνες τῆς καλῆς συμπεριφοράς, μὰ μὲ ὅ,τι χτυπᾷ κατακέφαλα καὶ κατάσταυρα, μὲ ὅ,τι τσοῦζει καὶ φέρνει τὸ σκούξιμο. Ναί. Τὰ ζητήματα πάνε μπροστὰ μὲ τὴν Τέχνη ποὺ ὅλα τὰ μαντεύει, μὲ τὴν Ἐπιστήμη ποὺ ὅλα τὰ ξέρει, μὲ τὴν Τυχὴ ποὺ τίποτε δὲ φοβάται.

Μὰ ὁ πόλεμος, ὅποιος, ἀκόμα κι ὁ κλεφτοπόλεμος, ὅσο κι ἂν πρέπει νὰ τὸ ἀντιπαθούμε καὶ νὰ τὸ ἀποφεύγουμε, —μὲ ὅλη του τὴ λεβεντιά καὶ τὸ δίκιο τοῦ πατροπαράδοτου, —τὸ εἶδος τοῦτο τῆς πολεμικῆς ἀντίστασις, σὲ καιρὸ ποὺ καὶ ἡ τέχνη ἡ ἴδια, σὲ ὅλους τοὺς κύκλους τῆς ἀνθρώπινης ἐνέργειας, πρὸς τὴν ἐπιστήμη κοιτάζει μὰ ὁ πόλεμος, ὅποιος, πρέπει νὰ ξεσπᾷ ὀργανωμένος πέρα καὶ πέρα. Ἐποθέτω, πὼς ἀπάνου στὸ ζήτημα τοῦτο, οἱ ἀξιότιμοι τῆς Ἐφορίας τοῦ Πρότυπου, λάβανε ὅλα τους τὰ μέτρα. Μὰ τὸ ζήτημα πιστεύω πὼς δὲν μπορεῖ νὰ μετρηθῇ, καθὼς πρέπει, καὶ δὲ θὰ μπορέσῃ, μὲ τὴ νέα του ἔψη, νὰ βαλθῇ σὲ τάξη, παρὰ μὲ δυὸ τρόπους: Ἡ θὰ τραβήξουνε μπροστὰ οἱ θεμελιωτὲς τοῦ Πρότυπου, ἀδιαφορώντας γιὰ κάθε ἐπίθεση, κάθε συζήτηση, κάθε πείρασμα, καὶ κάθε ἀερολόγημα μέσα στοὺς δημοσιογραφικοὺς καὶ στοὺς κοινωνικοὺς, γενικώτερα, κύκλους, κανονίζοντας ἀτάραχα, ἀφοβα, ἥσυχχα, σιωπηλὰ σχεδόν, τὴ δουλειά τους, μὲ τὰ πρόσωπα ποὺ νομίζουν κατάλληλα νὰ τοὺς χρησιμεύουν, τὴ δουλειά τους, προβλεφτικά, φιλολογημένα, καὶ στὸ σύνολο, καὶ σὲ κα-

θεμιά της λεπτομέρεια. "Η: μαζί με τὸ χρέος τοῦτο, κ' ἐξὸν ἀπὸ τὸ χρέος τοῦτο, θὰ ἀνασκουμπωθῶν, ἀποφασισμένοι νὰ κατεβῶνε στὸ δρόμο, νὰ μποῦνε στὴ ρέντα, γιὰ τὸ κονταροχτύπημα. Μὰ καὶ τότε πρέπει νὰ ξέρουν πῶς δὲν εἶναι τοῦ καθενὸς τέτοιοι ἀγῶνες, μετ' ὅλη τὴν καλὴ διάθεσιν τοῦ καθενός, πῶς ἀνάγκη θὰ εἶναι νὰ παραζώσουνε τῶν ὀπλῶν τους τὴν τιμὴν σὲ τρεῖς σὲ δυό, σὲ ἓνα, ἀδιάφορο, μὰ πάντα σὲ δόκιμασμένους Στρατιῶτες τοῦ λόγου, σὲ ἀνθρώπους τῆς φωτιᾶς, μελετημένους ἀπ' ἄκρην σὲ ἄκρην, καὶ ἀρματωμένους ὡς τὰ δόντια, ποὺ εἴτε μιᾶς Τέχνης εἶναι ἀκριβοί, εἴτε μιᾶς Ἐπιστήμης λειτουργοί, θὰ εἶναι πάντα μαστόροι. Γιατὶ ἀλλοιῶτικα, κιντυνεύουμε νὰ ξανακούσουμε τὸ περίφημο λαϊκὸ ἐπίγραμμα ποὺ μᾶς φύλαξε στὸ «Τίρι-Λίρι» τοῦ ὁ Ὀρφανίδης:

Σὰ δὲν ἤξερες, βρὲ Φράγκε, νὰ παλαίψης,
τί κολνοῦσες τὰ χαιριὰ
σιὰ σοκκάκι τὰ πλατιά;

Κ' ἐδῶ δὲν ἔχει λόγο ἡ «μέση ὁδός», ἡ ὑμνολογοῦμενη. Τὸς στοχασμοὺς τούτους ἀθελα μὲ ξύπνησε ἡ σύστασις καὶ ἡ προκήρυξις τοῦ Πρότυπου. Μή με παρεγγήγετε. Πολλὸ ἐλπίζω καὶ ἄδολα πιστεύω στὴν καρδιά καὶ στὴν εὐλικρίνεια, στὴ μάθησις καὶ στὴ γνώμη τῶν ἀξιότιμων ἰδρυτῶν. Ἐλπίζω καὶ πιστεύω πῶς θὰ πάη πρῶτα ἡ δουλειά. Μὰ τί τὸ θέλετε; Δὲν εἶμαι πεσομιστής καθάριος, δηλαδὴ ἄνθρωπος ποὺ ὅλα νὰ μὲ δείχνουνται πῶς πηγαίνουν τοῦ βρόντου καὶ τοῦ κάκου, καὶ ἀπὸ τίποτε νὰ μὴν περιμένω τίποτε καλὸ, δὲν εἶμαι πάλε καὶ ἀπὸ κείνους ποὺ ὅλα τὰ βρίσκουνε ρόδινα μέσα στὸν ἐλκρόδεινο κόσμον. Θυμοῦμαι τὸν ὁρατὸ στίχον τοῦ ποιητῆ:

Car le seul juste point est un jeu de balance.

Κ' εἶναι ἡ μόνη περίστασις ποὺ κανεὶς θὰ μπορούσε νὰ με βαρύνῃ μεσοδείτῃ.

Μὲ ἀπειρη ἀγάπην καὶ τιμὴν κτλ. κτλ.

Τὸ γράμμα γράφτηκε ἀπὸ τὸν περασμένο Ἀπρίλην, μὰ δὲ στάλθηκε· τὸ εἶχα κρατήσῃ στὰ χαρτιά μου, ἀπὸ κάποιο στοχασμό, κ' ὕστερα νόμισα περιττὸ τὸ στάλσιμό του. Ὅμως ἀπὸ τότε τὰ πράγματα κάπως ἀλλάξαν. Δασκάλοι καὶ δασκαλικοὶ τοῦ ριχτήκανε τοῦ Πρότυπου, ἀναγκαστήκαν οἱ ἰδρυτὲς νὰ σταυρώσουν τὰ σπαθιά τους καὶ τίς βέργες τους· κηρύχτηκε τῆς δημοτικῆς μας, ἀκόμα καὶ ἄλλη μιὰ φορά, ὁ ἱερὸς Πόλεμος. Τὸ γράμμα μου περιττὸ πιά νὰ σταλθῇ, μὰ ὅχι περιττὸ καὶ νὰ τυπωθῇ. Μαζί μετ' ἄλλα μου ἀρθράκια, πρόχειρα καὶ ἄταχτα, ποὺ θὰ τὰ κολουθήσουν ἴσως. Μονομάχος δὲν εἶμαι. Νομίζω πῶς μιὰ κιθάρα καλῆτερα

θὰ μοῦ ταίριαζε. Μὰ ἡ περίστασις τὸ φέρνει. Τί νὰ γίνῃ!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΑ ΤΑΞΙΔΙΑ

Νειρέβουμαι, νειρέβουμαι κάποια ταξίδια ἀπέραντα
Καὶ τοὺς ἀνέγγιχτους ὁρυμῶν καὶ τίς πλατιεὺς ἐρμιές,
Τίς τροπικὲς νυχτεῖς καὶ τίς παιδοῦλες τίς Κρηολικές;
Ὡ Ἀσίες, Εὐρώπες, Ἀφρικῆς, Ὡκεανίες!

Νὰ σᾶς ῥομφήξω λαχταρῶ, πνοὲς τοῦ Ἀτλαντικοῦ;
Κι' ἀπὸ τὴν πλώρη ν' ἀγναντέβω καπειτάνος
Νέες στεριές, νέες θάλασσες καὶ πάντα νέους ὀρίζοντες,
Καὶ νᾶμ' ὁ ἀπάτριδος ἐγὼ καὶ νᾶμαι ὁ κοσμοπλάνος!

*
*

Μὰ πὺδ συχνὰ νειρέβουμαι κάποια ταξίδια εἰδὸλλια
Κ' ἓνα νησι τοῦ Ἰόνιου μέσα σὶτὸν πρῶτον ἥλιον,
Σ' ἔρμον ἀνατάρχο γιὰ τὸ μ' ἓνα γυναικίον ἀνάστημα
Νὰ πλάσω μὲν τὸ ἐρημικὸ, κρυαύονον βασίλειον...

Κ' ἐκεῖ, μετ' ὁ γλυκὸ νερὸ καὶ τὸ μελαχρινὸ ψωμί,
Τὴν ἡμερὴν ζωὴν νὰ ζήσω,
Ἀγάπες, ὧ μικροὶ καημοὶ μετ' ὁ σπασμένον τὰ φτερά,
Ὅλες ἐδῶ νὰ φέρω σας καὶ νὰ σᾶς ἀναστήσω...

ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΑ ΤΟΥ ΧΛΩΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Τὸ γαλλικὸ χλωρὸ χωριὸν τὸ βάζει ἀκόμα ὁ νοῦς;
Οἱ μέλαιοι τὸ σκέπαζαν, οἱ φλαμουριές, τὰ ἐλάτια,
Στὴ στράτα συχνὸ βλέπαμε τοὺς σταυρωμένους τοὺς
Χριστοὺς

Θρηνητικὰ π' ἀνέβαιναν στοῦ ὀρίζοντα τὰ πλάνα.

Στὴ στράτα, ποὺ μᾶς ἔφερνε στῆς ἀκροποταμῆς
Τὰ πόσκια νὰ δροσίσομε τὸ νοῦν κάποιον ἀπ' τὰ φύλλα,
Πῶς ἡ μουρμούρα τοῦ νεροῦ παράξενον ἔσμιγε μετ' ἡμᾶς,
Μὲ τὴν καμπάνα τῆς γριᾶ νοσταλγικὰ ποὺ ἐμίλα—

Στὴ στράτα ποὺ ἀπαντούσαμε κοπάδι, ἀγκαλιαστά,
Τίς Φραγκοπούλες νὰ γυρνοῦν ἀπ' τὴν πλατειὰ τῆς χώρας,
Στὴν ξένη γλώσσα ἐνθιμίζαν τὰ μύρια κρυφομιλητὰ
Καὶ τὰ κορμιά τρικύμιζαν σ' ἀποσπερνοῦ τὴν ὥρα.

ΒΡΑΔΙΝΕΣ ὉΡΕΣ

Τὸ βράδι ἀπόψε καθεὶ νὰ τ' ἀγαπήσω θέλησα
Καὶ μετ' ὁ ἔξω τὴν καρδιά τὸν κόσμον ὅλον δένω,
Κ' ἔτσι τὴν ὄψιν νοιώθω μὲν καὶ ἀφρόντιστη καὶ
πρόσχαρη

Σὰν κοριτσένιον πρόσωπον σ' ἓνα βιολλὴ γυρμένο.

Τὸ βράδι ἀπόψε καθεὶ νὰ τ' ἀγκαλιάσω θέλησα
Χωρὶς τὸ λόγον νὰ κρατῶ καὶ τὸ γιατί νὰ ξέρω,